

VLADIMIR HOROWITZ IN CARNEGIE HALL

The Great Comeback

Vladimir Horowitz blijft het fenomeen van de piano, zoals Luciano Pavarotti dat was voor de opera of Rudolf Nureyev voor het ballet. Over zijn meest spraakmakende comeback in 1965 is nu een koffietafelboek met schitterende foto's en een vijftiental cd's verschenen. Het geeft een tastbaar en ontroerend beeld van wellicht het belangrijkste concert van Horowitz ooit.

Een fenomeen was Horowitz zeker. Nathan Milstein, Horowitz' oude metgezel, vergeleek hem met een wonder van de natuur: 'Je gaat toch ook niet de Niagara Watervallen bekritisieren omdat je teveel water ziet?' Murray Perahia zei: 'Horowitz raakte elke musicus die hem hoorde' en Shura Cherkassky, zelf een klanktovenaar zonder weerga: 'In 1928 hoorde ik Horowitz voor het eerst. Vanaf de allereerste noot, een B, was ik onmiddellijk gehypnotiseerd. Ik herhaal, onmiddellijk. Ik kan dat gevoel niet uitleggen en ik ben dat moment nooit vergeten. Ik zat genageld aan mijn stoel. Ik heb dat gevoel nooit bij een andere kunstenaar gehad, bij niemand, en het is mijn hele leven bij me gebleven.'

In alle Horowitz-biografieën leest het relaas van zijn terugkeer naar het concertpodium, nadat hij zich twaalf jaar lang, van 1953 tot 1965, niet liet zien, als een roman. De opnamen die hij in die periode vooral thuis maakte van o.a. Clementi en Scarlatti waren zijn enige levensteken. Hij verklaarde zijn afwezigheid in een interview met de New York Times in 1965: 'Drieëndertig jaar lang heb ik gereisd, in treinen gezeten, kleine plaatsjes bezocht. Ik kan in de trein niet lezen door de constante beweging. Voor een concert kom ik altijd ruim op tijd aan. Dan ga ik maar naar de bioscoop. Geloof me ik werd het zó zat.'

Pianospelen was naar eigen zeggen voor hem 'het eenvoudigste ding op de wereld', maar alles wat er bij het concerner kwam kijken dreef hem tot wanhoop. Er waren lichamelijke klachten en het was niet altijd psychosomatisch, al waren de Freudiaanse analyses in zijn tijd wel populair en is er veel te zeggen over zijn persoonlijkheid. Maar hij speelde serieuze programma's en het zat hem dwars dat mensen alleen leken te komen voor de sensationele laatste drie minuten met zijn virtuoze stunts, van Carmen, Stars and Stripes en Danse Macabre.

Het rumoer in de pers om de primeur, Wanda Horowitz die koffie liet halen voor de fans, vijftienhonderd mensen die een nacht lang in de rij stonden voor de kassa, de misslagen in de Fantasie van Schumann, de gelukstelegrammen van Richter, Rubinstein en Isaac Stern. Het is allemaal geschiedenis maar het blijven letters op papier.

Nu zijn er, het meest interessante van deze uitgave, de complete opnames van repetities die vooraf gingen aan The Great Comeback van 9 mei 1965 en het concert van 17 april 1966, o.a. een zogenaamd 'blackout concert', een repetitie met 200 studenten in de zaal toen een grote stroomstoring zo'n 30 miljoen mensen in en rondom New York trof.

Al deze gebeurtenissen komen tot leven in talrijke foto's en documenten, we lezen het contract, waarin stond dat Horowitz binnen 48 uur na het recital, 70% van de recette zou ontvangen tot een maximum van 14.000 dollar. Wat ook gebeurde.

Als een *fly on the wall* zijn we getuige van hoe Horowitz improviseert, de piano uitprobeert, opwarmt, spreekt en overlegt, commentaar geeft op zijn spel. We horen Horowitz in een lang interview met Abram Chasins, opgenomen in juni 1965 bij hem thuis. Het artistieke credo van Horowitz is in een aantal citaten door het boek gestrooid: 'The most important thing is to transform the piano from a percussive instrument into a singing instrument.'

'I never play the same piece in the same way. This just happens.'

'I play the way I feel at that moment. Artists must know instinctively how to strike a balance between control and feeling.' En: 'To tell you the truth sometimes I'm frightened of myself.'

En het pianospel blijft uniek. Herkenbaar uit duizenden, met een breed repertoire dat reikt van Bach, Scarlatti, via Mozart, Beethoven, Chopin, Liszt, Mendelssohn, Schumann,

Debussy, naar Scriabin, Rachmaninoff en Moszkowski. Het meest wonderbaarlijke blijft voor mij altijd nog *Toccata, adagio en Fuga* in C, BWV 564 in de bewerking van Busoni. 'Anything can happen' zegt Horowitz op een gegeven moment tijdens een van de repetities, en zo blijft deze set een avontuur voor iedere muzikliefhebber.

ERIC SCHOONES

THE GREAT COMEBACK

Horowitz at Carnegie Hall –
The unreleased private recitals preceding his historic return in 1965

Sony 15 CD's, boek van 212 pagina's.

Kijk voor een voorproefje op: www.horowitzcomeback.com

